

Sygn. akt: VI GC 27/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2022r.

Sąd Rejonowy w Tychach Wydział VI Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SR Robert Molenda

Protokolant: St. Sekr. Sąd. Ewa Kościelniak

po rozpoznaniu w dniu 6 kwietnia 2022r. na rozprawie

sprawy z powództwa:

A. W.

przeciwko:

J. K. (K.)

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 950 euro (dziewięćset pięćdziesiąt euro) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia 30 lipca 2019r.
2. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.109,16 zł (tysiąc sto dziewięć złotych i szesnaście groszy) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od kwoty od kwoty 937,50 zł (dziewięćset trzydzieści siedem złotych i pięćdziesiąt groszy) od dnia 30 lipca 2019r.;
3. w pozostałym zakresie roszczenia odsetkowe oddala;
4. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.217 zł (dwa tysiące dwieście siedemnaście złotych) tytułem kosztów procesu z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku.

Sędzia SR Robert Molenda

Sygn. akt VI GC 27/22

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 20 kwietnia 2022 r.

Pozwem wniesionym dnia 30 stycznia 2020 r. powódka A. W. domagała się od pozwanego J. K. zapłaty następujących kwot: kwoty 950 euro wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia 30 czerwca 2019 r. do dnia zapłaty, kwoty 937,50 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia 30 czerwca 2019 r. do dnia zapłaty oraz kwoty 171,66 zł. Nadto powódka domagała się zasądzenia od pozwanego na jej rzecz zwrotu kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Na uzasadnienie pozwu powódka wskazała, że w ramach prowadzonych działalności gospodarczych strony zawarły umowę przewozu towaru na trasie GB, S., Wielka Brytania - PT, F., Portugalia. Dalej powódka podała, że umowa została potwierdzona zleceniem transportowym, a jej wykonanie przez powódkę potwierdzone zostało listem przewozowym CMR. Po wykonaniu usługi strona powodowa wystawiła fakturę VAT. W dalszej części uzasadnienia

pozwu powódka wskazała, że pozwany mimo wykonania usługi przewozowej i wezwania do zapłaty nie uregulował należnego powódce wynagrodzenia. Pozwany wystawił jedynie notę księgową nr (...) z dnia 30 kwietnia 2019 r. na kwotę 150 euro tytułem opóźnienia w wykonaniu transportu, która to nota w ocenie powódki jest całkowicie bezzasadna i której powódka nie akceptuje. Nadto strona powodowa wskazała, że w dniu 22 października 2019 r. wystawiła pozwanemu notę obciążeniową na kwotę 40 euro.

Nakazem zapłaty z dnia 25 października 2021 r., wydanym w postępowaniu upominawczym w sprawie o sygn. akt VI GNc 1573/21, Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w Tychach zasądził od pozwanego na rzecz powódki dochodzone pozwem kwoty oraz orzekł o kosztach procesu.

Pozwany w ustawowym terminie wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty. Pozwany zaskarżył nakaz zapłaty w całości domagając się oddalenia powództwa oraz zasądzenia od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych. W treści sprzeciwu pozwany podniósł, że w dniu 24 kwietnia 2019 r. strony zawarły umowę przewozu rzeczy, na mocy której powódka zobowiązała się dokonać przewozu rzeczy w postaci palet, a nadto dostarczyć pozwanemu dokumenty związane z realizacją przewozu, w tym dokumenty w postaci podpisanego przez powódkę zlecenia transportowego, dwóch egzemplarzy listu przewozowego CMR oraz dokumentu potwierdzającego odbiór przesyłki tzw. L.. W uzasadnieniu sprzeciwu strona pozwana wskazała nadto, że termin wymagalności należnego powódce wynagrodzenia uzależniony był od doręczenia pozwanemu przez powódkę wymienionych wyżej dokumentów. Pozwany wskazał, że w zleceniu przewozowym zastrzeżono, że wynagrodzenie będzie uiszczone na rzecz powódki w terminie 60 dni od dnia dostarczenia przez powódkę faktury VAT mającej za przedmiot przesyłkę oraz dokumentów, zaś w przypadku naruszenia tego obowiązku przez powódkę – w terminie 90 dni od dnia przypadającego w 60 dniu od dostarczenia przez powódkę na rzecz pozwanego faktury VAT, dokumentów przewozowych oraz podpisanego zlecenia transportowego. Zdaniem pozwanego powódka opóźniła się w realizacji usługi przewozu i nie dostarczyła pozwanemu wynikających z treści umowy dokumentów w związku z czym pozwany obciążył stronę powodową karą umowną w wysokości 150 euro, a nadto odmówił wypłaty wynagrodzenia, gdyż w jego ocenie roszczenie o wypłatę wynagrodzenia nie jest jeszcze wymagalne. Nadto strona pozwana wskazała, że w sytuacji gdy roszczenie powódki stanie się wymagalne, pozwany złoży oświadczenie o potrąceniu wzajemnych roszczeń.

W toku postępowanie strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Powódka A. W. prowadziła działalność gospodarczą pod firmą (...) w N.. Pozwany J. K. prowadził działalność gospodarczą pod firmą (...) w T..

Dowód: okoliczność bezsporna, a nadto wydruk z (...) (k. 8-9).

W dniu 24 kwietnia 2019 r. strony zawarły umowę przewozu. Tego samego dnia wystawione zostało przez pozwanego zlecenie transportowe nr 20T/ (...). Na podstawie zlecenia pozwany zlecił powódce wykonanie usługi transportowej na trasie S., Wielka Brytania - F., Portugalia. Załadunek miał się odbyć w dniu 24 kwietnia 2019 r., zaś rozładunek w dniu 29 kwietnia 2019 r. do godziny 10.00. W zleceniu określono wysokość frachtu na kwotę 950 euro.

W treści zlecenia wskazano, że jest ono płatne w terminie 60 dni od otrzymania faktury wraz z oryginałami dokumentów przewozowych, podpisanym i podbitym zleceniem przewozowym, dwoma dokumentami CMR, L'em oraz kwitami potwierdzających rozliczenie palet. W treści zlecenia wskazano nadto, że niezastosowanie się do przedstawienia powyższych dokumentów będzie skutkowało opóźnieniem płatności o 90 dni liczoną od daty upłynięcia 60 dni liczoną od daty otrzymania oryginałów dokumentów przewozowych, faktury oraz podpisanego zlecenia.

Dowód: zlecenie transportowe nr 20T/ (...) (k. 13-14, 56-57), wydruk zapisu rozmowy (k. 14 verte).

Powódka wykonała wynikającą ze zlecenia usługę transportu co zostało potwierdzone podpisany i opieczetowany przez odbiorcę listem przewozowym CMR oraz dokumentem R. Order.

Dowód: list przewozowy CMR (k. 15), dokument „R. order” (k. 16).

W związku z wykonaniem umowy A. W. w dniu 30 kwietnia 2019 r. wystawiła pozwanemu fakturę VAT nr (...) na kwotę 950 euro. Termin płatności należności wynikającej z faktury wynosił 60 dni i upływał 29 czerwca 2019 r. Wskazana faktura VAT została wysłana do pozwanego w dniu 23 maja 2019 r. wraz z listem przewozowym CMR oraz dokumentem „R. order” podpisanym przez firmę odbierającą towar.

Dowód: faktura VAT nr (...) (k. 10), potwierdzenie nadania (k. 74), zeznania A. W. słuchanej w charakterze strony (k. 100-102).

J. K. nie zapłacił należności wynikającej z faktury VAT nr (...).

W dniu 30 kwietnia 2019 r. pozwany wystawił powódce notę księgową nr (...) na kwotę 150 euro tytułem kary umownej za opóźnienie w wykonaniu transportu polegające na opóźnieniu w załadunku i rozładunku towaru.

Dowód : nota księgową nr (...) (k. 11), dokumentacja z ksiąg rachunkowych (k. 89-97), zeznania J. K. słuchanego w charakterze strony (k. 102-104).

W dniu 22 października 2019 r. powódka wystawiła J. K. notę obciążeniową nr (...) -W na kwotę 40 euro, której równowartość zgodnie z tabelą nr (...) z dnia 31 maja 2019 r. wynosiła 171,66 zł. Wskazana kwota stanowiła rekompensatę za koszty odzyskania należności. Termin płatności został określony na 1 dzień roboczy od dnia otrzymania noty.

Dowód: nota obciążeniowa nr (...) -W (k. 12).

Pismem z dnia 23 października 2019 r. powódka skierowała do pozwanego ostateczne przesądowe wezwanie do zapłaty. W treści pisma pozwany został wezwany do zapłaty kwoty 950 euro wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30 czerwca 2019 r. do dnia zapłaty tytułem niezapłaconego wynagrodzenia za wykonaną usługę transportową na trasie GB, S., Wielka Brytania – PT, F., Portugalia oraz kwoty 937,50 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30 czerwca 2019 r. do dnia zapłaty tytułem niezapłaconego podatku VAT od faktury VAT nr (...) z dnia 30 kwietnia 2019 r.

Dowód: wezwanie do zapłaty (k. 17).

W dniu 10 marca 2020 r. powódka wystawiła pozwanemu fakturę VAT korygującą fakturę VAT nr (...). Powyższe było związane z brakiem zapłaty przez pozwanego wynagrodzenia z tytułu zawartej umowy i koniecznością wykazania tego dla celów podatkowych.

Dowód: faktura VAT nr (...) (k. 98), zeznania A. W. słuchanej w charakterze strony (k. 100-102), zeznania J. K. słuchanego w charakterze strony (k. 102-104).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie znajdujących się w aktach sprawy dokumentów, których wiarygodność i autentyczność nie budziła zastrzeżeń. Przydatny dla ustalenia stanu faktycznego w niniejszej sprawie okazał się również w przeważającej części dowód z przesłuchania stron. W przeważającej części zarówno zeznania A. W., jak i J. K. były wiarygodne i korelowały z pozostałym zabranym w sprawie materiałem dowodowym.

Zeznania A. W. były nieprzydatne dla poczynienia ustaleń faktycznych jedynie w zakresie w jakim nie posiadała ona wiedzy na temat przyczyn wystawienia przez pozwanego noty obciążeniowej oraz kwestii podstawkowych związanych z korektą faktury z uwagi na brak wiedzy w tym zakresie.

Odnosząc się natomiast do zeznań J. K. to wskazać należy, że Sąd ocenił je jako niewiarygodne w zakresie w jakim twierdził on, że nie widział żadnych dokumentów związanych z wykonaną usługą transportu. Mając na uwadze, że powódka prowadzi działalność gospodarczą związaną ze świadczeniem usług transportowych to w ocenie Sądu brak jest podstaw do przyjęcia, że zaniedbała ona obowiązek przedstawienia zleceniodawcy dokumentów otrzymanych od podmiotu odbierającego transport, które to dokumenty stanowią potwierdzenie wykonania usługi. Takie działanie powódki byłoby nielogiczne, gdyż stanowiłoby działanie na jej własną szkodę. Jak wynika z zebranego materiału dowodowego - a to zeznań A. W. oraz potwierdzenia nadania- w korespondencji z dnia 23 maja 2019 r. znajdowały się dokumenty transportowe w postaci listu przewozowego CMR oraz „R. order”, a także faktura VAT. Tym samym zeznania pozwanego w tym zakresie nie mogły zostać uznane za wiarygodne.

W ocenie Sądu zeznania J. K. były również częściowo niespójne. Z jednej strony twierdził on, że nie otrzymał od powódki wezwania do zapłaty, zaś z drugiej- po okazaniu mu wymienionego dokumentu- wskazał, że w jego firmie pracuje 20 osób, a więc ktoś musiał je odebrać.

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo w przeważającej części okazało się zasadne.

W niniejszej sprawie strony zawarły umowę przewozu. Zgodnie z treścią art. 774 k.c. przez umowę przewozu przewoźnik zobowiązuje się w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa do przewiezienia za wynagrodzeniem osób bądź rzeczy. Z kolei stosownie do treści przepisu art. 775 k.c. przepisy kodeksu cywilnego regulujące umowę przewozu stosuje się do przewozu w zakresie poszczególnych rodzajów transportu tylko o tyle, o ile przewóz ten nie jest uregulowany odrębnymi przepisami. Zważyć przy tym należy, iż Rzeczpospolita Polska pozostaje sygnatariuszem konwencji o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (CMR) sporządzonej w G. w dniu 19 maja 1956 r. (Dz.U. z 1962 r., Nr 49, poz. 238 ze zm.). Stosownie zaś do art. 1 tej konwencji stosuje się ją do wszelkich umów o zarobkowy przewóz drogowy towarów pojazdami, niezależnie od miejsca zamieszkania i przynależności państwowej stron, jeżeli miejsce przyjęcia przesyłki do przewozu i miejsce przewidziane dla jej dostawy, stosownie do ich oznaczenia w umowie, znajdują się w dwóch różnych krajach, z których przynajmniej jeden jest krajem umawiającym się. Niewątpliwie sytuacja taka miała miejsce w niniejszej sprawie, albowiem w przypadku umowy łączącej strony przyjęcie towaru do przewozu nastąpiło w Wielkiej Brytanii, zaś jego rozładunek w Portugalii. Kwestią sporną w niniejszej sprawie pozostawało to czy należne powódce wynagrodzenie z tytułu wykonania przewozu jest wymagalnym roszczeniem w związku z postanowieniami umowy, które uzależniały jego wypłatę od spełnienia dodatkowych warunków.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany podnosił, że powódka opóźniła się w realizacji przewozu, a nadto nie dostarczyła dokumentów transportowych obejmujących podpisane przez powódkę zlecenie transportowe, dwa egzemplarze listu przewozowego CMR oraz dokument potwierdzający odbiór przesyłki tzw. L. w związku z czym w świetle postanowień zawartej przez strony umowy roszczenie powódki o zapłatę wynagrodzenia nie stało się jeszcze wymagalne.

Odnosząc się do podniesionego przez pozwanego zarzutu opóźnienia w realizacji przewozu to wskazać należy, że w ocenie Sądu pozwany nie wykazał, aby doszło do opóźnienia w jego realizacji.

Stosownie do treści art. 6 k.c. ciężar dowodu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Procesowa emanacja tego przepisu wyrażona w art. 232 k.p.c. nakłada jednocześnie na strony obowiązek wskazywania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Tymczasem jedynym dowodem zaoferowanym przez pozwanego na okoliczność opóźnienia w wykonaniu usługi przewozu przez powódkę były zeznania pozwanego słuchanego w charakterze strony. W tym miejscu nadmienić należy, że Sąd ocenił je jako częściowo niewiarygodne. Jednocześnie z poczynionych przez Sąd ustaleń faktyczny w sposób jednoznaczny wynika, że pozwany otrzymał od powódki list przewozowy CMR, a zatem zeznania pozwanego o tym, że wskazany dokument nie został mu dostarczony

z uwagi na zamieszczone na tym dokumencie wpisy o problemach z realizacją transportu nie mogą zostać uznane za wystarczające dowody w tym zakresie.

W tym miejscu koniecznym jest również odniesienie się do kwestii kary umownej nałożonej przez pozwanego na powódkę w wysokości 150 euro, co wykazane zostało w toku postępowania notą obciążeniową nr N67 z dnia 10 maja 2019 r. Z pkt. 19 zlecenia transportowego wynika, że w przypadku spóźnienia się na załadunek lub opóźnienia w dostawie zleceniobiorca zastrzega sobie prawo do naliczenia kary umownej w wysokości 100% frachtu.

Zgodnie z art. 41 ust. 1 Konwencji CMR z zastrzeżeniem postanowień artykułu 40 jest nieważna i pozbawiona mocy każda klauzula, która pośrednio lub bezpośrednio naruszałaby postanowienia niniejszej Konwencji. Nieważność takich klauzul nie pociąga za sobą nieważności pozostałych postanowień umowy. Nieważność poszczególnych postanowień umowy pozostających w sprzeczności z treścią Konwencji jest konsekwencją bezwzględnie wiążącego charakteru norm zawartych w Konwencji. Wyjątek stanowią przepisy art. 37 i 38 Konwencji CMR dotyczące roszczeń regresowych między przewoźnikami sukcesywnymi, które mają dyspozytywny charakter (zob. K. Wesołowski [w:] D. Ambrożuk, D. Dąbrowski, K. Wesołowski, Konwencja o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (CMR). Komentarz, Warszawa 2015, Załącznik Art. 41). Z kolei stosownie do przepisu art. 23 ust. 5 Konwencji CMR w razie opóźnienia dostawy, jeżeli osoba uprawniona udowodni, że wynikła stąd dla niej szkoda, przewoźnik obowiązany jest zapłacić odszkodowanie, które nie może przewyższyć kwoty przewoźnego. Definicja opóźnienia terminu dostawy została zawarta w postanowieniu art. 19 Konwencji CMR. Powołany przepis stanowi, że opóźnienie dostawy może mieć zatem miejsce, zarówno gdy strony umowy przewozu umówiły konkretny termin dostarczenia towaru i termin ten został przekroczony, jak i gdy termin ten nie został wprost umówiony, ale faktyczny czas trwania przewozu, uwzględniając okoliczności, przekracza czas, jaki słuszenie można przyznać starannym przewoźnikom. Niezależnie od terminu przewozu strony w praktyce niejednokrotnie ustalają termin przyjęcia towaru do przewozu czyli termin załadunku. Niedotrzymanie takiego terminu może być podstawą odpowiedzialności odszkodowawczej, odrębnej od odpowiedzialności za niedotrzymanie terminu przewozu. Odpowiedzialności tej CMR jednak nie reguluje. Jej podstawą są zatem przepisy Kodeksu cywilnego (por. K. Wesołowski [w:] D. Ambrożuk, D. Dąbrowski, K. Wesołowski, Konwencja o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (CMR). Komentarz, Warszawa 2015, Załącznik Art. 19).

W świetle powyższych rozważań pozwany był uprawniony jedynie do nałożenia kary umownej za opóźnienie w załadunku towaru. Mając jednak na uwadze, iż w toku postępowania nie sprostał on ciężarowi wykazania, iż opóźnienie w załadunku i rozładunku w rzeczywistości miało miejsce to brak było podstaw do przyjęcia, że powódka powinna zostać obciążona wskazaną karą umowną. Niemniej jednak pozwany nie dokonał potrącenia wywodzonego roszczenia z roszczeniem powódki.

W ocenie Sądu również zarzut braku przedstawienia pozwanemu przez powódkę wszystkich dokumentów transportowych nie zasługiwał na uwzględnienie. Z zebranego w toku postępowania materiału dowodowego wynika, że powódka po wykonaniu przewozu doręczyła pozwanemu fakturę VAT nr (...) na kwotę 950 euro, list przewozowy CMR oraz otrzymany w trakcie realizacji przewozu dokument „R. order”, podpisany przez odbierającego towar. W ocenie Sądu brak było podstaw do przyjęcia, jak twierdził w swoich zeznaniach pozwany, iż nie otrzymał on wskazanych dokumentów. Z wiarygodnych zeznań A. W. wynikało, że wszystkie dokumenty transportowe zostały przesłane stronie pozwanej nie tylko w oryginale, ale również w kopiach i skanach, zaś strona pozwana nigdy nie zgłaszała, że nie dostarczono jej wymaganej dokumentacji. Odnosząc się natomiast do kwestii uzależnienia wypłaty wynagrodzenia za przewóz od przedstawienia dokumentów transportowych to w pierwszej kolejności wskazać należy, że zgodnie z art. 4 Konwencji CMR dowodem zawarcia umowy przewozu jest list przewozowy. Brak, nieprawidłowość lub utrata listu przewozowego nie wpływa na istnienie ani na ważność umowy przewozu, która mimo to podlega przepisom tej Konwencji. Jedną z podstawowych funkcji, jakie spełnia list przewozowy CMR, jest funkcja dowodowa, jednak osiąga ona swój pełny walor tylko w braku przeciwnego dowodu. Zatem twierdzenia opieranie twierdzeń drugiej strony, że upoważniona jest do odmowy zapłaty należności przewoźnikowi z powodu np. braku pieczętki, czytelnego podpisu odbiorcy towaru, należy uznać za daleko idące (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. z 13.05.2008r., sygn. akt VI SA/Wa 263/08). W ocenie Sądu analogicznie traktować należy pozostałe wymagane przez

zlecającego przewóz dokumenty transportowe. Brak przedstawienia określonej ilości kopii dokumentów, dokumentu związanego z rozliczeniem ilości palet czy L'u nie mogą stanowić podstawy odmowy wypłaty wynagrodzenia w sytuacji, gdy nie ma wątpliwości, że przewoźnik wykonał usługę. Podkreślić należy, że postanowienia Konwencji CMR nie uzależniają ważności umowy czy też wypłaty wynagrodzenia od przedstawienia dokumentów transportowych. Nie może również ująć uwadze, że wprowadzenie do umowy przewozu zapisu, który uzależnia wypłatę wynagrodzenia dla przewoźnika od dokonania przez niego innych czynności poza wykonaniem przewozu jest sprzeczne z dyspozycją przepisu art. 774 k.c., który stanowi, że istotą umowy przewozu jest przewiezienie towaru lub osób za wynagrodzeniem, nie zaś dostarczenie szczegółowej dokumentacji transportowej. Jasnym również jest to, że wymagalność roszczenia przewoźnika o zapłatę wynagrodzenia w świetle art. 774 i następujących k.c. uzależnione jest przede wszystkim od spełnienia świadczenia wzajemnego (art. 488 k.c.).

W ocenie Sądu pozwany nie był uprawniony do odmowy wypłaty wynagrodzenia za przewóz z uwagi na brak przedstawienia dokumentacji transportowej. Jednocześnie zauważyć należy, że w toku postępowania pozwany nie kwestionował wykonania przez powódkę usługi przewozu, a jedynie podnosił, że wykonała ona zarówno załadunek towaru, jak i rozładunek z opóźnieniem.

Przepis art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (Dz.U.2022.893 t.j. z dnia 2022.04.25) stanowi, że termin zapłaty określony w umowie nie może przekraczać 60 dni, liczonych od dnia doręczenia dłużnikowi faktury lub rachunku, potwierdzających dostawę towaru lub wykonanie usługi, chyba że strony w umowie wyraźnie ustalą inaczej i pod warunkiem że ustalenie to nie jest rażąco nieuczciwe wobec wierzyciela. Jeżeli termin zapłaty został określony w umowie niezgodnie z powyższym, wierzycielowi, który spełnił swoje świadczenie, po upływie 60 dni, liczonych od dnia doręczenia dłużnikowi faktury lub rachunku, potwierdzających dostawę towaru lub wykonanie usługi, przysługują odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych, po upływie 30 dni liczonych od dnia spełnienia przez niego świadczenia, do dnia zapłaty (art. 7 ust. 3 wymienionej wyżej ustawy).

W świetle powyższego wskazać należy, że strony umowy mogą przewidzieć dłuższy termin płatności, jeśli ustalenie takie nie jest sprzeczne ze społeczno-gospodarczym celem umowy, nie jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego i jest obiektywnie uzasadnione, biorąc pod uwagę właściwość towaru lub usługi. Pierwsze dwa z wymienionych kryteriów stanowią ograniczenie dla wszystkich postanowień umownych na podstawie art. 353¹ k.c., zgodnie z którym strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego. W literaturze wskazuje się, że wszystkie z wymienionych wyżej kryteriów powinny być spełnione łącznie (por. E. Marcisz [w:] Ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych. Komentarz, wyd. II, Warszawa 2014, art. 7).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że w ocenie Sądu nie zaistniały żadne przesłanki uzasadniające wydłużenie terminu zapłaty wynagrodzenia z tytułu dostawy towaru, ani uzależniania zapłaty od przedstawienia konkretnych dokumentów. Nadmienić przy tym należy, że również w toku postępowania żadna ze stron nie powoływała wskazanych wyżej okoliczności.

Przepis art. 58 § 1 i 3 k.c. stanowi, że czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana.

W świetle powyższego należało przyjąć, że postanowienie zawartej przez strony umowy dotyczące terminu zapłaty, a stanowiące o przekraczaniu 60 dniowego terminu o którym mowa w przepisie art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych było nieważne z uwagi na jego sprzeczność z przepisami ustawy.

Prócz kwestii stanowiącej należność główną, żądanie powódki obejmowało również roszczenie o zapłatę kwoty stanowiącej tzw. zryczałtowane koszty dochodzenia wiarygodności. Podstawę powyższego stanowił przepis art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych w brzmieniu sprzed 1 stycznia 2020 r., zgodnie z którym od dnia nabycia uprawnienia do odsetek, o których mowa w art. 7 ust. 1 lub art. 8 ust. 1 rzeczony ustawy, przysługuje od dłużnika, bez wezwania, równowartość kwoty 40 euro przeliczonej na złote według średniego kursu euro ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym świadczenie pieniężne stało się wymagalne, stanowiącej rekompensatę za koszty odzyskiwania należności. Z kolei stosownie do przepisu art. 7 ust. 1 ustawy przesłankami do nabycia uprawnienia do naliczania odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych są: spełnienie świadczenia przez wierzyciela oraz nieotrzymanie przez wierzyciela zapłaty w terminie określonym w umowie.

W tym miejscu wskazać należy, że rekompensata za koszty odzyskiwania należności w wysokości 40 euro, przewidziana w art. 10 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych, przysługuje wierzycielowi bez konieczności wykazania, że koszty te zostały poniesione. Roszczenie o rekompensatę w wysokości 40 euro powstaje po upływie terminów zapłaty ustalonych w umowie lub ustalonych zgodnie z art. 7 ust. 3 i art. 8 ust. 4 tej ustawy (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2015 r., sygn. akt III CZP 94/15).

W ocenie Sądu żądanie zgłoszone przez stronę powodową w tym zakresie znajdowało pełne uzasadnienie. Zważywszy bowiem należy, że w świetle poczynionych wyżej rozważań Sądu pozwany nie był uprawniony do uzależnienia terminu zapłaty od przedstawienia dokumentów transportowych, ani nie był on uprawniony do modyfikowania terminu zapłaty wynikającego z powołanej wyżej ustawy. Należało zatem przyjąć, że termin ustalony przez strony wynosił 60 dni od daty otrzymania faktury VAT przez pozwanego. Konsekwencją braku uregulowania należności wynikającej z faktury przez pozwanego było zatem nabycie przez powódkę uprawnienia do naliczenia równowartości kwoty 40 euro w oparciu o art. 10 ust. 1 ustawy. Tym samym żądanie powódki w zakresie rekompensaty w związku z odzyskiwaniem okazało się uzasadnione.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (w brzmieniu obowiązującym w dniu zawarcia umowy). Powołany przepis stanowi, że z wyłączeniem transakcji, w których dłużnikiem jest podmiot publiczny - wierzycielowi, bez wezwania, przysługują odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych, chyba, że strony uzgodniły wyższe odsetki, za okres od dnia wymagalności świadczenia pieniężnego do dnia zapłaty, jeżeli są spełnione łącznie następujące warunki: wierzyciel spełnił swoje świadczenie i nie otrzymał zapłaty w terminie określonym w umowie.

W ocenie Sądu nie pozostawiało wątpliwości, że na gruncie niniejszej sprawy mieliśmy do czynienia z transakcją handlową w myśl art. 4 pkt 1 wyżej wskazanej ustawy. Jednocześnie jak wynika z poczynionych przez Sąd ustaleń powódka spełniła swoje świadczenie i nie otrzymała w terminie wynagrodzenia. W zakresie daty początkowej naliczania odsetek Sąd miał również na uwadze treść zlecenia transportowego zawartego pomiędzy stronami, w myśl którego termin zapłaty został określony na 60 dni od daty otrzymania faktury przez pozwanego.

Sąd oddalił częściowo powództwo w zakresie roszczenia odsetkowego, gdyż powódka domagała się zasądzenia odsetek od dnia 30 czerwca 2019 r., a zatem od daty następującej po upływie 60 dni od dnia wystawienia faktury, nie zaś od daty następującej po upływie 60 dni od dnia doręczenia pozwanemu wskazanej faktury VAT.

Wobec powyższego należało orzec jak w pkt 1, 2 i 3 wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie przepisu art. 100 zd. 2 k.p.c. zgodnie z którym Sąd może włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznacznej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu. Na gruncie niniejszej sprawy powódka uległa pozwanemu jedynie w niewielkim zakresie związanym z oznaczeniem początkowej daty naliczania odsetek w związku z czym zasadnym było obciążenie pozwanego obowiązkiem ponoszenia kosztów procesu w całości. Na wydatki procesowe powódki złożyła się kwota 400 zł tytułem opłaty od pozwu, kwota

17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz kwota 1.800 zł tytułem wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w punkcie 4 wyroku.

Sędzia SR Robert Molenda